

Dohánygyári munkások a „Tartós békéért, népi demokráciáért” lapról

A szegedi dohánygyárat övező virággyak fái és bokrai szinte érzékelhetően pattantják rügyüket, hogy nem sokára lombkoronáikkal simogassák a gyárat.

Az üzem tatarozási munkái is megindultak. Az udvar szökőkútjának medencéjét gondos kezek javítgatják. A csendet csak a munkatermekből kiszűrődő tompa bűgös zavarja meg. Bent a gépek mellett folyik a munka. Erős dohányszag csapódik ki egy-egy ajtó előtt elhaladva, viszont a nyitvahagyott udvari ajtókon erőszakosan áramlik be a friss tavaszi levegő.

Itt dolgozik Péterfi Istváné elvtársnő, aki 1916 óta vesz részt a mozgalomban. 1920-ban őt is letartóztatták Hórhly pribékei, megfosztották kereseti lehetőségétől és csak 1945-ben mehetett vissza a szegedi dohánygyárba.

— Politikai látókörm ki-
szélesítésére sűrűn lapozgat-
gattam a Kommunista és
Munkás Pártok Tájékoztató
Irodájának a »Tartós béké-
ért, népi demokráciáért» cí-
mű lapját — mondja az elv-
társnő. — Rájöttem, hogy
csak úgy kísérhetem a nem-
zetközi események kialakulá-
sát figyelemmel, ha rendszer-
esen olvasom a lapot. Ezért
azután meg is rendeltem.
Csak most szerzek tudomást
arról a hatalmas erőfeszítés-
ről, amelyet a kommunista
pártok kifejtene a béke ér-
dekében. Eddig leszűrt ta-
pasztalatot az, hogy mi dol-
gozók, most a munka fegy-
verével támogathatjuk legha-
losabban a békéért küzdő
pártokat — fejezi be.

Hosszú, hűvös folyosón lép-

tek közelednek. Mórész Béla elvtárs alakja tűnik fel. Ő is rendszeres előfizetője a »Tartós békéért, népi demokráciáért» című lapnak. — Soha sem felejttem el azt az örömet — mondja —, amikor a multban egy-egy pártajtó-
termékhez putoltunk. Ma pe-
dig, amikor a szabad és füg-
getlen népek összefogásának
jegyében harcolunk a béké-
ért, mindennél fontosabb szá-
munkra a Tájékoztató Iroda
útmutatása. Ezen az úton
haladva kell nekünk követke-
zetesen harcolnunk a békéért,

segítségül hiva a Tájékoztató Iroda lapját.

A dohánygyári bérelszámo-
lóban dolgozik Pintér János elvtárs, aki maga is előfize-
tője a lapnak.

— Megelégedéssel olvasom a lapot — mondja —, mert minden sora nyíltan teleplezi a háborús bujtatókat. De kitűnik belőle a dolgozó nép békévégya is, amelyhez mi is csatlakozunk — fejezi be Pintér elvtárs.

A lemenő nap lassan lecsúszik a tetőről és ezüstösre festi sugaraival a gyárat...

Tizenegy szegedi tudóst soroltak magas fizetési csoportba

Népi demokráciánk fokozottabb mértékben akar gondoskodni tudományos életünk legkiválóbb tagjairól, hogy ezzel is előbbre vigye a magyar tudományos élet fejlődését, elősegítse a kutatás lehetőségét, újabb eredmények elérését. Az országban összesen 149 tudóst sorolnak »A« illetve »B« kategóriába a Magyar Tudományos Tanács előterjesztése alapján. Az »A« kategóriába tartozó tudósok havi 3850 forint, a »B« kategóriába tartozók pedig havi 3000 forint fizetést kapnak áprilistól kezdve.

A szegedi tudományegyetem professzorai közül a következőket sorolták »A« kategóriába: dr. Bruckner Győző, dr. Straub Bruno, dr. Hetényi Géza, dr. Ivanovics György, dr. Jancsó Miklós. »B« kategóriába a következőket sorolták: dr. Trencsényi-Waldapfel Imre, dr. Székelyfalvi Nagy Béla, dr. Rédei László, dr. Kalmár László, dr. Fodor Gábor, dr. Szabó Zoltán.

Csiki Gábor unitárius püspöki helynök körlevele a béke megóvásáról

Csiki Gábor unitárius püspöki helynök a magyar unitárius lel-
készekhez és hívőkhöz intézett
körlevelében felszólította őket,
hogy csatlakozzanak a béke

megvédéséért folytatott küzde-
lemhez. A körlevelet a virágva-
sárnapi Istentiszteleteken olvas-
sák fel az unitárius templo-
mokban.

Ocskavaszól harmincnyezer forint értékű műszer

Jól dolgoznak a Köztisztasági-telep műhelyeiben

A szegedi Köztisztasági Telep udvarának hátsó felén példás rendben sorakoznak a telep újjáépített kocsi-
jai. Az esztengaműhely falán ott függ a felirat: »A mun-
ka nálunk a becsület és a dicsőség dolga.« A munkapa-
dok fölé munkások hajolnak és szorgalmasan dolgoznak.

Szerte a teremben autóal-
katrészek között csavarog a
tavaszi napfény, kellemes me-
leget árasztva. A műhely kö-
zepén furcsakinézű pad.
Tolnai János, az üzemi bi-
zottság elnöke és Batta Szil-
veszter villanyszerelő szinte
egyszerre magyarázzák a je-
lentéktelennek látszó, de nagy
értéket képviselő próbapad
működését.

— Ocskavaszól készítettük
el — mondják. — Minden
Diesel-motor szivattyúberen-
dezést ezzel próbáljuk ki.
Enélkül — folytatják —
nem tudnánk a motor ütemes
járását biztosítani.

Az elektromos próbapad

— Ehhez hasonló padot
ma beszerezni lehetetlen.
Ara több mint hatezer forint.
Ugyancsak használhatatlan
ocskavaszól készítettük el az
elektromos próbapadot is —
mondja Batta villanyszerelő.

Kulcs fordul a zárban és
kinyílik a szerelőműhely aj-
taja. Odabenn újabb gép.

— Ilyen műszert szintén
nem lehet beszerezni — be-
szélik. — Ezen a próbapadon
minden motornál elképzelhető
elektromos műszert megvizs-
gálhatunk, az akkumulátor-
tól kezdve a gyújtás beállítá-
sáig minden hibát megtalál-
unk. Olajtól barna kézzel
odanyúl a műszer indító-
gombjához. Egy kattánás és
a motor forgásba lendül. A
legalacsonyabb fordulatszám-
tól a legmagasabb fordulatszá-
mig. A sebesség vijjogva
fokozódik. Lassan visszaka-
csol, a forgás lassabb, végül
megáll.

Az új szerszámok sorai

Örömtől csillogó szemmel
mondja: — Ez a műszer
újonnan 34 ezer forint. A
használhatatlan anyagokból

a használható szerszámoknak
egész sorát készítettük el...

— Szívesen tesszük, mert
ma már érdemes dolgoznunk —
mondja Tolnai elvtárs. —
Reméljük, hogy a mi kis üze-
münk a szocialista munka-
versenyben az elsők közé ve-
rekszik fel. Legfőbb vágyunk
az, hogy élizem lehessünk...

Még egy utolsó pillantást
vetnek az elhalkult gépekre
és megindulnak a lépcsőn
felé. Az udvaron már cso-
portosulnak a munkások, akik
leveszik sapkájukat s úgy
lépnek az üzemi pártszerve-
zet feldíszített termébe. Tag-
könyvosztás lesz...

(gesztési)

Április 10-én lép életbe a nyári időszámítás

A nemzetközi vasúti értekez-
leten megállapodtak a nyári
időszámítás bevezetésében. E
szerint Magyarországon a nyári
időszámítás április 10-én kez-
dődik. Az órákat tehát április
9-éről 10-re virradó éjjel 2
órákor egy órával előre, vagyis
3 órára kell igazítani.

KISPOLGÁROK

Maxim Gorkij színművét mu-
tatja be ma a Szegedi
Állami Nemzeti Színház. Un-
nepet jelent ez a bemutató szí-
háznak és közönségnek egy-
aránt. Nem lehet lelkesítőbb
feladat, mint a szocialista rea-
lizmus megalapítójának, Gorkij-
nak, a nagy szovjet írónak szí-
nművét bemutatni. S a közön-
ség számára talán egyetlen szin-
darab sem lehet olyan meggyőző
erőjű, művészi és társadalmi
élmény, mint Gorkijé.

Gorkij »Kispolgárok« című da-
rabja 1903-ban játszódik. Mi
volt a gazdasági társadalmi
helyzet az 1900-as években? A
bolsevik párt története írja: »A
90-es években az ipar a fellen-
dülés korszakát élte. A mun-
kásmozgalom komoly tényezővé
vált az ország politikai életé-
ben«. A pétervári marxista mun-
kasköröket egyszerűen egye-
sítette Lenin, melynek »Harc-
szövetség a munkásokért« fel-
szabadítására« volt a neve. Szer-
te az országban marxista körök
alakultak, melyek Lenin veze-
tésével harcot folytattak poli-
tikai, gazdasági és ideológiai
térben egyaránt. Noha igen el-
terjedtek voltak, különösen a
forradalmi ifjúság körében a
narodnyikok nézetei, a legális
marxisták opportunisták tanítá-
sai, Lenin és hívei sikeresen
vették fel ellenük is a harcot,
s a kíméletlen cári terror elle-
nére Rosztovban, Bakuban nagy-
méretű sztrájkok törtek ki. Az
elviselhetetlen nyomor és ki-
sákmányolás ellen a munkás-
mozgalom hatására fellázadtak
a parasztok. A cári önkényura-
lom, a feudális földesurak és a
kíméletlen kapitalizmus kor-
mánya hiába fokozta az elnyo-
mást, ért és közeledett a for-
radalom.

Két évvel az orosz polgári
forradalom kitörése előtt,
1903-ban játszódik Gorkij »Kis-
polgárok« című színdarabja egy
kisvárosban, pontosabban a kis-
város legtekintélyesebb, leggaz-
dagabb polgárának, Besszeme-
novnak házában. E házában él
Besszemenov feleségével, két
gyermekével (Tatjánával, aki
tanítónő és Pjotr-val, aki diák)
és kószosával: az izákos
Tyeterevvel, fogadott fiával.
Níllé, a mozdonyvezetővel és
a csavargó Percsihin leányával,
Poljával, aki a mindenleány
szerepét tölti be. Felettük akar
uralkodni Besszemenov, a vá-
rosi ipartestület elnöke. E csa-
ládban történő eseményeken ke-
resztül Gorkij a nagy művész
tudatosságával és ihletettségé-
vel bemutatja az 1903-as évek
Oroszországát, a széthulló pol-
gárságot és a polgári, a kapita-
lista társadalom elleni szívós
harc hőseit.

Gorkij — mondottuk — a
szocialista realizmus nagy
költője. Mit jelent ez? Nem ke-
vesebbet, mint azt, hogy fej-
lődésében, mozgásában ábrázol-
ja az életet. Azt, hogy a ha-
nyatló, a pusztuló mellett fel-
mutatja a születendőt, az újat.
Azt, hogy tipikusan ábrázol és
hogy ugyanakkor az osztály ti-
pikus emberei nem sémák. A
kispolgárság széthulló osztály,
a társadalmi fejlődés akadályozója általában. De Gorkij
meglátja az általános törvényen
belső, hogy ez a széthullás a
polgárság különböző rétegeiben
hogyan, mi módon megy végbe.
Besszemenov, a régi izig-ve-
rig reakciós kispolgár mellett fel-
mutatja a haladóbbat, a fiatal-
abb kispolgárság két típusát,
Tatjánát és Pjotr-t. Megmutatja
láadásukat az apai önkényura-
lom ellen, de rávilágít arra is,
hogy ez az elvetélt lázadás nem
megy túl a családon, mert a
fiatal polgárság képviselői is
osztályuk törvényei alatt álla-
nak, azonos a világnézetük, osz-
tályérdekük, tehát végeredmény-
ben ők is a reakció táborába
tartoznak. És a maguk egyéni
módján a reakció, a kispolgári
világnézet és osztályöntudat ki-
fejezői Percsihin, Jelena (Besz-
szemenov albérllője) és Tyetere-
v is.

Percsihin az élet valóságát
elől a természet »elfántá-
sont tornyába« menekül. Tyet-
erev, a züllött intellektuel,
aki keserűséget a borba fojtja
és minden világos látása elle-
nére nem tud továbbjutni a
kritizálásnál. Jelena, az albérllő
a nemiségben találja meg azt,
a mákonnyt, ami szükséges ah-
hoz, hogy ne lássa meg a tár-
sadalmi valóságot. Sem ő, sem a
többiek nem látják, hogy éri
és közeledik a forradalom, hogy
az élet már nem élethető tovább
az eddigi formájában, hogy mint
egyének és mint osztály pusa-
tulásra vannak itélve.

Gorkij az emberréválás költője. Minden művében azt ábrá-
zolja, hogy lesz valaki osztály-
emberévé. S ezt az emberréválá-
st mutatja meg Níllen, a
mozdonyvezetőben, Poljában,
Siskinben és Masában. Polja,
Siskin és Masa a polgárság
gyermekei. Bennük látjuk meg,
hogy a világos társadalmi tudat,
a forradalmi ideológia ismerete
hogyan formálta őket
és vitte a munkások és parasz-
tok közé. S Níllen ráismerünk
a világ új pozitívumára, a Nagy
Október hőseinek Budapest,
Prága és Varsó, Bukarest és
Berlin felszabadítóinak elő-
djére.

Mondottuk, hogy Gorkijnál
nem sémák az emberek,
bár tipikusan ábrázolják osztá-
lyuk ideológiáját. Nem sémák,
mert emberek, akik viszonyla-
tokba kerülnek egymással: szü-
lők és gyermekek, férfiak és
nők, akik barátok, ellenségek,
szeretők vagy szerelmesek. Fé-
riak és nők, akiknek értékét
legjobban azon lehet lemérni,
hogy milyen kapcsolatban álla-
nak a munkával. Níll az élet
örömeiről dalol, a munka és az
emberség páthoszárol. Níll for-
radalmár és romantikus, mert
az élet bajain, nehézségein vál-
toztatni akar és tud és mert
képes arra, hogy a »más«-t a
jövő álmaiban fűtöszse. S
mennyire más a szerepe is,
mint például Pjotr vagy Tat-
jánáé. Tatjáná Níllt epekedik,
szerele éppoly reménytelen,
mint osztály sorsa: a pusztu-
lás törvényét hordozza magá-
ban. Pjotr a szerelemben puha
bábbá változik, »fontolva csó-
kol« és minden ölelése egy-egy
»tisztá elmékedés« és akit Je-
lena erőszakkal visz el a Bessze-
menov-féle csöbörből, de azért,
hogy végül is vödörbe ejtse.
S ott van Tyeterev, aki a
tisztá és egyszerű Poljára te-
kint szerelmes szemmel, de
hiába, mert a halál hiába te-
kint vágyódással az életre —
az élet fut, nő és szalad a
holnapok felé.

Níll és Polja: ők a holnap
idők. Az új idők új em-
berei, akik nem pityeregnek és
nyavalyognak, ha szerelmesek.

Osszefoglalva: A Besszeme-
nov-házban élő emberek isznak,
esznek, szeretnek, dolgoznak és
hényelnek, kiszákmányolnak és
harcolnak. Osztályokat képvisel-
nek, tehát osztályharc folyik
közöttük. S hogy ennek az osz-
tályharcnak milyen ideológiai
és gazdasági társadalmi felté-
telei vannak, hogyan erősítik
és gyengítik a nagy társadalmi
törvények az egyes emberi cse-
lekvéseket, illetve hogy az egyes
emberi cselekvésekben mi az
osztálytörvény és mi a helyzeti
energia, a véletlen, a személyi
adottság, ezt ábrázolja Gorkij,
a harcok humanizmus költője.
Arról mesél a legköltségesebb író,
hogy a pusztuló értelmét és
célját vesztett kispolgárságon
miként teljesedik be a társa-
dalmi törvény és hogy milyen
feltételek közepette születik meg
az új ember. Végső tanítása:
»Nincs a világon semmi, ami
nem az embernek köszönheti
létezését és aicsőségét«.

Horváth Jenő